

water onder den invloed van zekere kosmofysische werkingen eigen is. *The Nighttide* (bl. 251) is er één van; de aanrollende golven, brekend op de rotsen, vonkelen van edelsteenen, zooals men dat waarneemt aan den boeg van een de zee doorploegend schip. Onder de stralen der maan ligt de naar den verren horizon zich uitstrekkende zee als een onmetelijke vlakte van glanzend licht.

Komt men wat al te dicht bij het schilderij, dan ziet men dat het plakken en strepen en bobbels verf zijn, waarmee de schilder de begoocheling van juweelen en vloeiend zilver in ons wekt. Maar hoe de schilder zijn resultaat bereikt, doet er natuurlijk minder toe: op het effect komt het aan en dat is niet zonder grootschheid.

Napier Hemy, die naar hij mij meedeelde van Hollandsche origine is — een van zijn voorvaderen moet gouverneur van de Kaap de Goede Hoop geweest zijn — geeft er de voorkeur aan de zee bij daglicht te bestudeeren. In stukken als „*A Destroyer Flotilla*” en „*A Despatch Boat*” waarin het schip wel den naam aan het schilderij heeft gegeven, maar toch slechts bijzaak is, is het woelend en machtig bewegen der golven niet zonder energie gegeven.

Er is onder het landschap van deze tentoonstelling niets dat een sterke ontroering in mij wekt, niets, als ik het overweeg, dat het vizionair-monumentale van een Turner, het gevoelig-poëtische van een Corot, de magistrale weidschheid van een Jakob Maris nabij zou komen. Wat niet wegneemt dat er veel verdienstelijk werk is, dat van een oprecht streven getuigt en een eigen merk draagt.

Als wij de wandeling langs de muren maken, waarmee een eerste tentoonstellingsbezoek gewoonlijk begint, dan lijkt het werk van Arnesby Brown een chaotische wildernis van kleur, een impressionistische kladderij, een tot het extravagante doorgevoerd modernisme. Voor zijn groot doek „*The Raincloud*” moet men minstens op tien

meter afstand gaan staan om er iets aan te hebben. Dan wordt de bedoeling van den schilder ons duidelijk en geeft het ons in frissche kleuren een eigen kijk op de natuur. Dan komt er ruimte en atmosfeer in het schilderij, dan inderdaad vertoont het in de werking van de zware wolkenmassa's, in de diffusie van het licht, in de naar alle richtingen zich uitbreidende groene velden, in de machtige beestfiguren op den voorgrond een niet-te-ontkennen grootheid. Dan leert men den schilder kennen als een persoonlijkheid, die van het breede en sterke, het ruige en forsche, het heroïsche houdt, mensch van een hartstochtelijk, sterk-willend talent.

De groote afstand echter, waarop wij ons voor zoo'n stuk moeten plaatsen, lijkt mij zelfs voor musea niet zonder bezwaar. En het blijft als veel impressionistische en na-impressionistische kunst, toch meer eene afspiegeling van de vlietende, voorbijgaande verschijning dan van den essentieelen kern der dingen. De schilder bereikt met deze werkwijze ook lang niet altijd wat hij bedoelt; een paar andere schilderijen van Arnesby Brown maken dit onaangenaam duidelijk.

Minder afstandelijk veeleischend is Eskdale van Hughes-Stanton (zie bl. 253). Niet zoo groot gezien als het werk van Arnesby Brown, maar van een vaster structuur, meer zeker van slagen in zijn minder eerzuchtig streven. Geen werk van verbeelding of passie, maar van met liefde geziene werkelijkheid; een van de meest objektieve landschappen van de tentoonstelling dat in zijn kalme studie weergave toch niet het peuterige, photographische heeft, waartoe de methode van Millais, een te exclusief, verbeeldingloos volgen van het natuurlijk landschap te dikwijls leidt. Rustig en in sterke lijnen besloten liggen hier de heuvels van Cumberland. Een mooie wisseling van kleuren trekt het oog van den toeschouwer: van het lichtgroen gras op den rechter-voorgond, over het donkergroen geboomte aan den linkerkant,